

Сялянская ніва

Орган Беларускага Сялянскага Саюзу — палітычная, грамадзкая, літэратур. і гаспадарчая газэта

Адрэс Рэдакцыі і Адміністрацыі:
ВІЛЬНЯ, Людвісарская 1 (Wilno, Ludwisarska 1)
Рэдакцыя адчынена ад 11 да 1 гадз. дня.
ВЫХОДЗІЦЬ ДВА РАЗЫ ў МЕСЯЦ
Падпіска каштуе на год 4 зл., на паўгода —
2 зл., на 3 месяцы — 1 зл. 20 гр.

ЦАНА АБВЕСТАК:
на 1-шай старонцы
60 гр., 2 і 3—50 гр.,
на 4-ай—40 грш. —
за радок дробнага
друку ў адной
шпальце.

У СІХ нашых падпісчыкаў, чытачоў і
нашу ўсіх беларусаў вітаем
з ВЯЛІКАДНЕМ!

Значэньне бюджэту.

У гэтым годзе Беларускі Пасольскі Клюб правёў у бюджэце пяцьсот тысяч залатовак на беларускую асьвету. Я сказаў — правёў Беларускі Пасольскі Клюб, але-ж гэта выглядае троха іначай. Беларускі Пасольскі Клюб лічыў ўсяго толькі чатыры чалавекі; як лічбовая сіла ў Сойме — дужа малая. Дык роля Беларускага Пасольскага Клубу выявілася ў тым, што ён паставіў прапозыцыю, бараніў яе, як у камісіі, так і на пленуме Сойму, а ў канцы-канцоў дабіўся таго, што яго прапозыцыі былі прыняты і Соймам і Сэнатам. Сёньня гэта ўжо закон, і беларусы маюць пяцьсоттысячны бюджэт.

Абгаворым яго палітычнае значэньне: Калі ўсе польскія урады да мая 1926 г. былі прасякнуты ідэалёгія эндэкаў, якія ў сваім дзікім шавінізьме і імперыялізьме, вядуць толькі што не хацелі ісьці на ніякія рэформы ў кірунку палепшаньня долі беларускага народу, але адмаўлялі нам нават самага існаваньня як народу, не прызнаючы нават мовы, кажучы, што гэта „jakaś gwara“, праз увесь час ішла вялікая барацьба між беларусамі як такімі з адваго, — а эндэцкім шавінізмам з другога боку.

Барацьба была няроўная. Беларусы прайшлі цяжкі і цяжкі шлях, пакідаючы на гэтым шляху барацьбы вялікія ахвяры. А рэзультат гэтай барацьбы такі, што сёньня ўжо ніхто не гавора, што няма беларусаў. Гэта некалькі слоў аб эндэцыі, якая трымае ўладу да мая 1926 году.

У той самы час была ў Польшчы другая вялікая група вайсковых, якія ўжо не прычылі факту існаваньня беларусаў, наадварот, казалі, што беларусы ёсьць. Нават кінулі ў 1919 годзе дужа прыгожы лэзунг: „вольны з вольнымі, роўны з роўнымі“, але пры гутарках з беларусамі адзначалі, што яны нічога ня могуць зрабіць, бо ўлада ня ў іх руках, але калі дойдучь да ўлады, дык яны, а ня хто іншы, вырашаць пытаньне аб г. зв. нацыянальных меншасьцях.

Прыходзіць май 1926 г. і гэтая вайсковая група даходзіць да ўлады. Шмат-хто з беларусаў думаў, што некаторыя „вэксалі“, якіх з 1918 да 1926 году было „выдана“ вельмі многа гэтай групай, будуць аплачаны. Тым часам аказалася нешта іншае.

Калі пасля майскага перавароту група вайсковых пачала фармаваць урад, дык запарсіла да сябе кансэрватыўных, ці г. зв. „kresowuch żubrów“, і калі адны ішлі з лэзунгамі, і толькі з лэзунгамі, „рэформаў“, дык другія ішлі з лэзунгам „успакаеньня“. І як мы бачым, на працягу чатырох гадоў праводзіцца „успакаеньне“, а „рэформаў“, пакуль-што няма. Гэта фактычны стан рэчаў пасля майскага перавароту.

Сёлета праведзены асьветны бюджэт уважаем за шаг вачерад; боязна, каб урад не зрабіў два шагi назад!

Усюды з вырашэньнем такіх спраў, як справы нацыянальных меншасьцяў, пэўныя

АДОЗВА БЕЛАРУСКАГА ПАСОЛЬСКАГА КЛЮБУ.

БЕЛАРУСЫ!

Дня 24 лютага с. г. Найвышэйшы Суд у Варшаве скасаваў у Лідзкім вокрузе выбары ў Сойм, якія былі праведзены ў 1928 г. з надужыцьцямі.

Галоўны выбарны камісар, паноўны выбары ў Сойм у Лідзкім вокрузе вызначыў на дзень 25 траўня (мая) с. г. Беларускі спісак № 18, які ў 1928 г. быў незаконна скасаваны, Найвышэйшы Суд прызнаў правільным і вярнуў яму правы.

Беларускі спісак Блёку Нацыянальных Меншасьцяў № 18 пяпер важны і будзе выстаўлены у Лідзкім выбарным вокрузе.

Дня 14 красавіка с. г. Найвышэйшы Суд скасаваў выбары ў Сойм і ў Сьвянцянскім вокрузе, касуючы гэтым самым мандаты трох беларускіх паслоў, якія ў 1928 г. прайшлі ў Сойм па беларускім спіску Блёку Нацыянальных Меншасьцяў № 18.

З прычыны гэтай у польскім парлямэнце асталося толькі трох беларускіх прадстаўнікоў: адзін пасол і двух сэнатараў.

Беларускі-ж народ пад Польшчай павінен мець сваіх прадстаўнікоў у Польскім парлямэнце: Сойме і Сэнаце дзеля абароны сваіх інтэрэсаў, як нацыянальных, так сацыяльных і рэлігійных, а так-жа і дзеля таго, каб даваць значь усяму сьвету, што Беларускі народ жыве і дамагаецца сваіх, належных яму правоў.

Дзеля гэтага ўсе беларусы павінны ісьці на паўторныя выбары, у першую чаргу ў Лідзкім выбарным вокрузе, якія як вышэй сказана адбудуцца 25 траўня (мая) с. г.

На гэтыя выбары ідуць так-жа і ўсе польскія партыі: Вызваленьне, ППС., Страніцтва Хлопскае, Б.Б. і іншыя. Гэтыя польскія партыі маюць з усей Польшчы многа сваіх паслоў, якія, пэўна-ж маючы грошы будуць раз'яжджаць

дагаворы з іншымі дзяржавамі і г. д. выступае з ініцыятывай урад, а ў Польшчы зрабілася наадварот. Сойм даў наказ ураду прадстаўіць магчымасьць беларусам хоць запачаткаваць сваё школьніцтва.

Гэты бюджэт не аздаваляе нашых школьных патрэб: ён так малы, што ня многа з ім зробіш! Але добра хоць тое, што беларускае школьнае пытаньне перастане вырашацца у „wydziałach bezpieczeństwa“, што сапраўды было больш, як анармальна.

Як урад выканае наказ Сойму; пажывём — пабачым!

Незалежнік.

па правінцыі Лідзкага выбарнага вокругу і намаўляць нашых людзей, каб галасавалі за іхнія сьпіскі.

Беларускі Пасольскі Клюб, які цяпер мае, як вышэй сказана толькі аднаго пасла і двух сэнатараў, ня зможа раз'ясніць у кожным мейсцы справу выбараў, а такжа, ня маючы матэрыяльных сродкаў, ня зможа выслаць сваіх інструктараў.

Дзеля гэтага заклікаем усе дзейныя беларускія адзінкі ў Лідзкім, Ашмянскім, Валожынскім, Вялейскім і Шчучынскім паведах раз'ясняць у сваіх ваколіцах сялянам аб патрэбе галасаваньня на свой спісак № 18.

Усе неабходныя друкі: агітацыйная літэратура, раз'ясненьне правоў агітацыі і нумаркі вышэйшай з Беларускага Цэнтральнага Выбарчага Камітэту па адрасу: Wilnia, Ludwisarska ja wul. 1—19.

Беларусы Лідзкага выбарчага вокругу, паведаў: Вялейскага, Маладечынскага, Ашмянскага, Лідзкага і Шчучынскага ў дзень 25 траўня (мая) с. г. павінны ўсе, як адзін, мужчыны і жанчыны ісьці ў свае выбарчыя абводны на галасаваньне і галасаваць за Беларускі спісак Блёк Нацыянальных Меншасьцяў № 18.

Прэзыдыум Беларускага Пасольскага Клубу.

Кароткія весткі.

— У Латвіі адбыліся перавыбары прэзыдэнта. Заместа Г. Зэмгальса, на прэзыдэнта выбраны А. Квесіс.

— У Нямеччыне ўрад сац. дэмакрата Мюльлера падаўся ў адстаўку. Новы ўрад утварыўся пад старшынствам Брўнінга з буржуазнай партыі, г. зв. цэнтру.

— У сьвеце яшчэ ўсё адбываюцца пратэсты проці савецкіх парадкаў у Расеі. Па сьвятых яшчэ ўсё моляцца аб уратаваньні Расеі ад бальшавікоў.

— Умерла швэцкая каралева Вікторыя і абіссінская імператрыца Юдзіф.

— У ледавітым акіяне каля Мурманска злоўлены кіт, які мая 21 мэтр даўжыні і важыць 2 тысячы пудоў.

— У Францыі за 1929 год нарадзілася 12,564 чалавекі больш як умерло. У 1928 г. на 70 тысяч сьмяротнасьць перавысіла нарадзіны.

— Умер сэрбскі праваслаўны патрыярх Дымітры, на яго места выбраны патрыярхам архіепіскап Варнава.

— На ўсім сьвеце ідуць падгатоўкі да сьвята 1-га мая. З другога боку паліцыя, чакаючы ўсякіх здарэньняў, гатовіцца так-жа.

— У Польшчы — 296 тысяч безработных.

ГРАМАДЗЯНЕ!

Прысылайце падпіску на «Сялянскую

Ніву».

З дзейнасці Беларускага Інстытуту Гаспадаркі і Культуры.

Гадавы сход Рады Беларускага Інстытуту Гаспадаркі і Культуры. Дня 6 красавіка с. г. адбыўся гадавы сход Рады Бел. Інст. Гаспад. і Культуры з наступным парадкам дня: 1, Справаздачы Цэнтральнага Ураду з дзейнасці за мінулы год і Рэвізыйнай Камісіі. 2, Перавыбары Цэнтральнага Ураду і Рэвізыйнай Камісіі. 3, Плян далейшай працы.

На старшыню сходу пакліканы сэн. Багдановіч, на засадацеляў: кс. В. Гадлеўскі і пас. Стэповіч, на сакратара С. Сьвістун.

1. З справаздачы Старшыні Цэнтр. Ураду кс. В. Гадлеўскага відаць, што Бел. Інст. Гасп. і Культуры мае ў Зах. Беларусі 69 гурткоў. Гурткі Бел. Інст. Гасп. і Культ. у мінулым годзе зладзілі на тэрыторыі Зах. Беларусі 40 беларускіх спекагляў-прадстаўленняў з канцэртнымі выступленнямі беларускіх хораў. Сябры Цэнтр. Ураду працягалі на вёсцы 8 навукова-папулярных лекцыяў. Адкрыты ў працягу мінулага году пры гурткох Інстытуту 3 бібліятэкі-чытальні і 3 бібліятэкі-чытальні папоўнены. Агулам бібліятэк-чытальняў на вёсцы Бел. Інст. Гасп. і Культ. налічвае 36. Апрача бібл.-чт. на вёсцы, Б. І. Г. і К. мае цэнтральную бібліятэку ў Вільні, якая ў мінулым годзе папоўнена і налічвае 427 экз. кніжак. Пры цэнтр. бібл. у Вільні ў мінулым годзе адкрыта публічная чытальня. Бел. Інст. Гасп. і Культ. утрымлівае 2 прыватныя пачатковыя беларускія школы; у Шаўлянах і Рудаўцы. Цэнтр. Урад Інстытуту адбыў у працягу мінулага году 24 паседжаньні. Наладзіў сьвяткаваньні: 3-х угодкаў сьмерці К. Свяка і 400-лецьце выданьня Літоўскага Статуту. Праведзены пратэст супроць неадпаведнага і шкоднага для беларусаў „Лемантара“ Л. Маеўскага, выданага польскім дзяржаўным выдавецтвам.

З справаздачы Рэвізыйнай Камісіі выявілася, што сябры Цэнтр. Ураду Бел. Інст. Гасп. і Культ. і агулам Цэнтр. Урад выконваў свае абавязкі сумленна і споўніў сваё заданьне паводле магчымасьці здавальняюча.

Рада Бел. Інст. Гасп. і Культ. справаздачу стар. Цэнтр. Ураду і Рэвізыйнай Камісіі прыняла да ведама.

Вокам па сьведзе.

II.

У папярэднім нашым аглядзе ўжо спаміналася аб тым, што ў Індыі, якая знаходзіцца пад англійскім панаваньнем, распалася барацьба, якую кіруе шырока ведамы індускі дзеяч Гандзі. Вось-жа гэтым разам прыходзіцца адзначыць, што барацьба індусаў з англійцамі цягнецца далей, прыняўшы вялікі размах. Аднак-жа гэтая барацьба не дае пажаданых вынікаў і магчыма, што калі ня скончыцца зусім, дык і не зможа выгнаць англійцаў з Індыі. Гэта так прадстаўляецца калі пад аб'ект агляду браць сучасны характар барацьбы, які выяўляецца ў бойкаце, а не ў бойцы з англійцамі.

Каб больш выразна характарызаваць спосаб індускага змаганьня з англійцамі, трэба даць гэтакі вольны прыклад:

Англійская ўлада ў Індыі ўвела манаполь на соль. Гэта знача, што здабываць і прадаваць соль мае права толькі дзяржава-казна. А здабываецца соль на марскім беразе. І вось, манаполь солі дае вялікую карысьць англійцам, дык каб пазбавіць такой карысьці, Гандзі павёў агітацыю за тое, каб людзі, наперакор, англійскай забароне, пачалі самія здабываць соль. Сам Гандзі сабраў некалькі тысяч індусаў і ўвесь натоўп папоў на соль на бераг мора. Дык і ня дзіва, што здавалася, што англійскія ўлады арыштуюць Гандзі за парушэньне закону. Ажно сталася зусім інчай! Англійцы не перашкаджалі індусам збіраць соль... Індусы солі набралі, але-ж яна ня добрая—нячэстая, бо здабыча яе адбылася без прыладаў, якія ўдасканальваюць спосаб здабыць соль і павышаюць гатунак. Гэта адно. А па-другое, калі-б нават індусы і ўпарадкавалі-б здабычу солі, дык усёроўна з гэтага нічога ня вышло-б, бо тая колькасьць людзей, якая сама для сябе набярэ солі, не адаб'ецца шкодна

2. Пасьля прыняцьця справаздачы: старшыні Цэнтр. Ураду і Рэвізыйнай Камісіі, Рада Бел. Інст. Гасп. і Культ. прыступіла да перавыбараў Цэнтр. Ураду.

На старшыню выбраны кс. В. Гадлеўскі, у склад Цэнтр. Ураду: кс. А. Станкевіч, сэн. В. Багдановіч, пас. Ф. Ярэміч, А. Стэповіч, студ. М. Пецюкевіч і рэд. С. Сьвістун. У Рэвізыйную Камісію: сэн. Б. Рагуля, студ. Т. Куціцкі, рэд. Я. Пазьняк і коопэр. Э. Будзька.

3. Па заканчэньні выбараў Цэнтр. Ураду і Рэвізыйнай Камісіі, Рада Інстытуту, намятаючы плян далейшай працы Бел. Інст. Г. і Культ. выразіла пажаданьне імкнуцца да пашырэння коопэрацыі; паводле магчымасьці прыступіць да выдаваньня гаспадарча-навуковай часопісі і дамагацца рэалізацыі асыгнаваных крэдытаў у польскім дзяржаўным бюджэце на беларускія вуч. курсы, вуч. сэмінарыю і выдавецтва.

Паседжаньне абноўленага Цэнтр. Ураду Бел. Інстытуту Гасп. і Культуры. Дня 7 г. м. адбылося паседжаньне абноўленага Цэнтр. Ураду Бел. Інст. Гасп. і Культ. На паседжаньні гэтым абноўлены ўрад утварыўся ў наступным складзе: Старшыня кс. В. Гадлеўскі (выбраны на гэнае становішча Радай) віцэстаршыні: сэн. В. Багдановіч і пас. А. Стэповіч, скарбнік кс. А. Станкевіч, сакратар рэд. С. Сьвістун, сябры ўраду: пас. Ф. Ярэміч і студ. М. Пецюкевіч.

У 30-я ўгодкі сьмерці Фр. Багушэвіча, якія прыпадаюць сёлета, Урад Бел. Інст. Гасп. і Культ. пастанавіў наладзіць нябажэнства па сьв. памяці Фр. Багушэвічу і ўрачыстую акадэмію. Нябажэнства мае адбыцца летам ў Жупранах, дзе магіла песьняра. Акадэмія мае быць наладжана ў вясень. Пастаноўлена так-жа ў гэтым годзе выдаць нававу ўсе творы Фр. Багушэвіча.

Панаўленьне дамаганьня канцэсіі на бел. вуч. сэмінарыю. Дзеля таго, што распачаты ў 1927 г. дамаганьні праз Бел. Інстытут. Гасп. і Культ. канцэсіі на беларускую вучэцельскую сэмінарыю да гэтай пары ня здзейсьнены, Цэнтр. Урад на сваім паседжаньні пастанавіў гэтыя дамаганьні ўзнавіць і выслаў 8 г. м. дэлегацыю да віленскага школьнага Куратара ў асобах: старш. ураду кс. В. Гадлеўскага і сябры ўраду пас. Ф. Ярэміча.

для англійцаў. Для таго, каб перашкодзіць англійцам у саяных карысьцях, дык трэба, здабыць солі толькі, колькі трэба для ўсяго шмат-мільённага жыхарства Індыі. Дык трэба ня толькі здабыць соль, але-ж і развязаць яе па ўсяму шырокаму індыйскаму абшару, чаго індусы зрабіць ня могуць, бо ня маюць перавозачных прыладаў, а адбіраць ад англійцаў чыгунку, яны ня праектуюць.

Вось чаму, бяручы ўсё гэта пад увагу, на першы пагляд, уся акцыя Гандзі, прадстаўляецца нікчэмнаю, проста як-бю дзіцячая забаўка. Відаць, што і англійская ўлада прадстаўляе сабе гэта таксама. Але-ж з усяго гэтага можа паўстаць і паважнейшае здарэньне, бо разам з саяною акцыяй ідзе акцыя і іншага характару: паўстаюць забастоўкі і увесь рух набірае рэвалюцыйнай ахварбоўкі. Мэта ўсяго гэтага руху—незалежнасьць для Індыі, індыйскі народ хоча скінуць англійскую ўладу, ды стаць поўным гаспадаром на сваёй зямлі.

Загаварыўшы аб незалежніцкім руху у індусаў, трэба адзначыць, што гэтакі рух выяўляецца ўва ўсіх надняволяных народаў. А як прыклад гэтаму хочацца сказаць некалькі слоў аб адной, вельмі характэрнай, праўе.

Індыя, якая знаходзіцца пад англійскім панаваньнем абыймае сабою паўвыспу Індастан, значную частку Азіі між індыйскім акіянам, Кітаем, Туркестанам і Афганістанам, ды бадай-што палову паўвыспы Індакітаю. Другую-ж частку Індакітаю займае Францыя.

Індакітай, які знаходзіцца пад Францыяй, ня ёсьць адваліты: ён зьяўляецца разнародны і мае ўсяго 20 мільёнаў насельніцтва, якое некалі, як было незалежным, дзялілася за некалькі дзяржаў: так, напрыклад, Анам, Тонкін, Камбоджа і г. д. Але-ж цяпер прадстаўляе французскую калёнію, больш ведаму пад назовам Анаму.

Акаячальна Французы заваявалі Анам 50 гадоў таму назад, калі яны аружнаю сілаю падпарадкавалі сабе анаміцкае каралеўства Камбодж.

Захапіўшы ўвесь Індакітай, французы пачалі заводзіць свае парадкі: пачалі забіраць сабе ўсё што лепшае. Сталі калянізаваць анаміцкую зямлю, завялі сваю адміністрацыю і г. д. Ня гледзячы на тое, што плошча Індакітаю ў тры разы большая за самую Францыю, а жыхарства толькі 20 мільёнаў, што сьведчыць аб тым, што зямельнага голаду там быць не павінна, анаміты пад Францыяй жывуць вельмі бедна. Гэта сталася таму, што Французы ўладаюць лепшаю зямлёю, а анамітам пакінулі горшую. Акрамя гэтага анаміты, разумеюцца, падаткі французам плацяць, але-ж так сталася, што палітычных правоў ня маюць, бо—на дзяржаўную службу не прымаюцца. Нават мала-адукаваны француз мае сабе казённую пасаду, а анаміт з вышэйшай асьветаю бадзеецца бяз нічога. І вось калі з часам, гэтых высокаасьветаных анамітаў стала прыбываць, дык пачалося будзіцца ў масах народу імкненьне да вызваленьня. Дык і здарыліся там такія выпадкі, як аружныя напады на французскія вайсковыя атрады. У адным меісцы французам удалося адбіць дзеве атакі, але ж у другім—анаміты забілі пяць французскіх афіцэраў, 8 сержантаў і многа жаўнераў. У шмат-якіх месцах Індакітаю расначаўся рэвалюцыйны рух. Французы пачалі арыштоўваць анамітаў ды... судзіць на сьмерць.

Аднак-жа гэта няшмат памагло, бо атрымаўшы моцны ўдар, французы загаварылі аб направе крыўдаў. Праектуецца прыём анамітаў на казённыя пасады, ды... асыгнавана 5 мільярдаў франкаў на земляробскую дапамогу.

Трэба думаць, што гэтакім падарункам французы не здаволяць анамітаў, бо рэвалюцыйны рух у Індакітай, як даецца заўважыць па тых праявах, якія ўсплылі да гэтага часу, зьяўляецца ня толькі вызвольным з эканамічнага вызыску, але-ж і нацыянальна-незалежніцкім. Хіба-ж ведама, што толькі дзяржаўная незалежнасьць анамітаў, дасьць ім і гаспадарчае вызваленьне і на-праву быту.

Зыркi.

Аб выбарах у Лідзкім вокрузе.

Два гады таму назад, калі адбываліся выбары ў Сойм, тагочасная выбарчая камісія сьпісак Блёку Нацыянальных Меншасцяў № 18 палічыла за няважны, а праз гэта—беларусы Лідзкага, Ашмянскага, Шчучынскага, Вялейскага, Валожынскага і Маладэчанскага павятаў не маглі выбраць і паяздць у польскі Сойм прадстаўнікоў для абароны сваіх правоў. Заместа беларусаў ад названых павятаў прайшлі такія людзі, якія ня бралі пад увагу нацыянальныя правы беларускага народу, а стоячы пры боку ураду, або іншых небеларускіх колаў выконвалі жаданьні дзейнікаў, на шкоду нашаму народу.

У папярэднім нумары нашай газеты, мы падрабозна абгаварылі справу новых спробаў вайсковага асадніцтва і калянізацыі беларускіх зямель. Хіба кожны ведае, якую вялізарную шкоду і крыўду прыносіць сялянству асадніцтва і хіба-ж так-жа добра ведама, хто і як гэта робіць!

У спомненай нашай газэце мы звярнулі ўвагу грамадзян на тэзу дзейнікі, каторыя надзяляюць асадніцтвам і калянізацыю беларускія землі. Там паўна-ж далася заўважыць, што праекты аб асадніцтве падае міністар, а узаконвае іх Сойм? Сойм можа міністэрскай праекты прыняць, а можа і адкінуць, але-ж трэба, каб гэтага нехта дамагаўся. Ясна, што ўсе польскія партыі падтрымоўваюць асадніцтва, а проці асадніцтва, як шкоднага для беларускага краю, выступаюць беларускія паслы тэя, каторыя прайшлі ў Сойм па сьпіску № 18, Блёку Нацыянальных Меншасцяў. Робяць яны гэта дзеля таго, бо іх мэтай зьяўляецца абарона Краю ад калянізацыйнай навалы.

Грунтуючыся на такіх вывадах, маючы на ўвазе выбары ў Лідзкім вокрузе, якія адбудуцца 25 траўня (мая) г. году, мы заклікаем насельніцтва Лідзкага, Шчучынскага, Валожынскага, Ашмянскага, Вялейскага і Маладэчанскага павятаў галасаваць за сьпісак № 18.

Як адбывалася сёлета сьвята Незалежнасьці.

Агульнае ўражаньне.

Сьвята Незалежнасьці, якое мы беларусы з году ў год сьвяткуем 25 сакавіка, перадусім сьведчыць аб тым, што ёсьць людзі, для якіх думка аб незалежнасьці зьяўляецца ідэалам іх жыцця, дзейнасьці і працы. Акрамя таго сьвяткаваньне зьяўляецца, як бы аглядаючы, носачым ідэал дзяржаўнай незалежнасьці, як мэту беларускага народу. Пры гэтым выдзяляюцца адносіны да нас беларусаў з боку іншых народаў і дзейнікаў. Вось чаму, калі прайдзем да сьвяткаваньня сьвяткаваньня, дык мусім сьдвердзіць, што сярод народаў населяючых наш Край і ў нашых суседзяў, мы маем шмат і шчырных прыяцеляў. У гэтай рубрыцы мы відзім украінцаў, літвіноў, жыдоў, расейцаў... Вось гэты агульны вывады з таго ўражаньня, якое асталося ад сьвяткаваньня.

Аб'яднаўчы дзейнік.

Галоўны дзейнік, які ладзіў сьвяткаваньне Незалежнасьці і які аб'яднаў каля сябе шырокія колы беларускага грамадзянства, ёсьць — Беларускі Нацыянальны Камітэт. Гэта ўстанова злучае ў сабе ўсе незалежніцкія нацыянальныя беларускія дзейнікі і, як паказала сьвяткаваньне, злучае ў сабе ня толькі тых, хто афіцыйна належыць да яе, але-ж зьяўляецца аўтарытэтам і для таго, хто у склад камітэту ня ўходзіць.

Парадак сьвяткаваньня.

У 10-ай гадзіне раніцай адбылося набажэнства ў касцёле сьв. Мікалая, у 11-ай гадз. набажэнства ў Пятніцкай, а ў 12-ай гадз. набажэнства ў Мікалаеўскай царкве. У 6-ай гадз. вечарам адбылася ўрачыстая акадэмія.

У касцёле.

Урачыстую Імшу ў касцёле сьв. Мікалая адправіў кс. А. Станкевіч з асыстай двух ксяндзоў беларусаў. Пасьля Імшы, сказаў датасаванае да ўрачыстасьці, казаньне кс. Рэшэць. Прысутных было шмат, сярод каторых можна было заўважыць людзей розных палітычных паглядаў. Былі прадстаўнікі іншых народаў, між іншым пяць украінскіх паслоў.

У царквах.

У Пятніцкай царкве урачыстае набажэнства адправіў сьвяшчэньнік Коўш, а ў Мікалаеўскай царкве — сьв. Кушнёў. Былі сказаны аднаведныя прамовы ўспомненымі сьвяшчэньнікамі.

На акадэміі.

Пераходзячы да апісаньня акадэміі, хочацца адзначыць адну прыкрасу зьяву: беларусы ў Вільні ня маюць яшчэ уласнай кватэры, дзе-б можна было ладзіць акадэміі і наагул, усялякія публічныя зборкі. Дык дзеля гэтага, сёлета акадэмія адбылася ў нанятым памешканьні Купецкага Клюбам.

Распачалася акадэмія уступным словам старшыні Беларускага Нацыянальнага Камітэту сэм. Вагдановіча.

Пасьля чаго кс. Гадлеўскі прачытаў рэфэрат, прадставіўшы разьвіцьцё беларускай нацыянальнай думкі, адзначыўшы галаўнейшыя яе пэрыяды і этапы, як аўтаномія, фэдэрацыя, незалежнасьць de-jure і той этап, які зьяўляецца яшчэ толькі мэтай — незалежнасьць de-facto.

Пасьля гэтага рэфэрату, распачаліся прывітаньні. Ад украінцаў гаварылі пас., старшыня Соймавага Клубу, Дм. Лявіцкі і студэнт, старшыня Студэнскага Саюзу, Сагайко; ад літвіноў гаварыў старшыня Літоўскага Нацыянальнага Камітэту Сташыс і студэнт Юкжэвічус; ад жыдоў — др. Я. Выгодзкі і ад расейцаў — старшыня „Русскага Общества“ адв. Крестьянов. Усе яны віталі беларусаў і жадалі здзейсьненьня нашага ідэалу, сьведчачы Беларускам сваё прыяцельства.

Хор, пад кіраўніцтвам п. Матвійца, удаля выканаў некалькі беларускіх песень, а студэнт Малецкі прадэклямаваў адзін верш, выклікаючы ў прысутных вялікае ўражаньне.

Гэтак вось, коротка гаворачы, адбывалася сьвяткаваньне абвешчання незалежнасьці Беларусі ў 12 ўгодкі 25 сакавіка.

Мэтоца.

Характэрыстыка выбарных сьпіскаў у Лідзкім вокрузе.

У сувязі з надыходзячымі выбарамі ў Лідзкім вокрузе хочам падаць некалькі рысак, характарызуючых кожны сьпісак. Дык вось!

Сьпісак № 1, гэта польскі сьпісак урадавы, у які ўходзяць абшарнікі і асаднікі. Паслы з гэтага сьпіску, зусім зразумела, працуюць для добра кароннай Польшчы ня дбаючы аб наш край. Гэта яны займаюцца асадніцтвам і каліянізацыяй беларускіх зямель.

Сьпісак № 2, гэта польскі сьпісак, г. зв. сацыялістычны, які выступае ў абароне фабрычных польскіх работнікаў. Наагул, гэты сьпісак не падходзіць для насельніцтва Беларускага краю.

Сьпісак № 3, гэта польскі сьпісак, г. зв. „Вызвольны“, які дбае аб польскім сялянстве з пад Варшавы, а дзеля гэтага імнецца, каб на беларускіх землях насадзіць як найбольш асаднікаў з кароннай Польшчы.

Сьпісак № 10, польскі сьпісак, г. зв. „Строніцтво Хлопске“, які так-жа, як усе іншыя партыі дбае аб тым, каб на беларускіх землях насадзіць як найбольш вайсковых і цывільных асаднікаў.

Сьпісак № 25, гэта эндэцкі сьпісак, які так-жа як усе іншыя дбае аб дабро польшчыны, стараючыся знішчыць усё тое, што беларускае.

Сьпісак № 41, гэта сьпісак зьнамага спадара Янкі Станкевіча, які, будучы ў Сойме паслом, заўсёды галасаваў разам з урадоўцамі са сьпіску № 1.

Як відзім з такой характарыстыкі, дык, ні адзін з гэтых сьпіскаў не падходзіць для беларусаў і наагул для насельніцтва Заходняй Беларусі. А дзеля гэтага, за названымі сьпіскамі галасаваць ня трэба.

Дзеля таго, каб мець прадстаўнікоў у Сойме, якія запраўды будуць шчырыя абаронцы — насельніцтва Беларускага краю, дык трэба галасаваць за сьпісак № 18. Гэта сьпісак Блёку Нацыянальных Меншасцяў, прадстаўнікі якога дамагаюцца скасаваньня асадніцтва і каліянізацыі напльвовым элеэмантам, дамагаюцца правядзеньня зямельнай рэформы ў такой плошчы, каб тутэйшае сялянства надзяліць зямлёю ў колькасьці працоўнай нормы і бяз выплаты. Апрача таго, дамагаюцца палёгкаў ад падаткаў, а так-жа дамагаюцца школы ў роднай мове і наагул, у кожнай справе трымаюцца так, каб было карысна для насельніцтва Зах. Беларусі, якое заўсёды ставіцца на апошні плян польскімі цэнтральнымі дзейнікамі.

Пасьля гэтага ясна, што галасаваць трэба выключна за сьпісак № 18. Зрабіць гэта павінен кожны грамадзянін Лідзкага, Шчучынскага, Валожынскага, Ашмянскага, Вялейскага і Маладэчанскага паветаў.

Да гэтага мы шчыра усіх заклікае: Грамадзяне, галасуйце за сьпісак № 18!

Беларускія справы.

Беларуская турыстыка. Засноўваецца першае беларускае спартова-турыстычнае Т-ва „Гайсак“. Ініцыятарам гэтага Т-ва зьяўляецца грам. Казлоўшчык. Ужо апрацаваны статут, які і падаецца ўладам на зацьверджаньне, што вымагаецца існуючымі дзяржаўнымі законамі.

У сувязі з гэтым ёсьць чуткі, што ў надыходзячым вясновым і летнім часе, зьбіраецца беларуская турыстычная дружна і ў мэтах адпачынку ад умывлоўнай працы, будзе вандраваць нехатою па землях Заходняй Беларусі, знаёмячыся з яе прыродай і насельніцтвам у розных кутках. На заканчэньне праектуецца па лагерам у палатках распалажыцца дзе-небудзь у прыданай для гэтага мясцінцы.

Як нас інфармуець, дык такую мясцінку прадстаўляе спадар Янка Станкевіч у сваім маёнтку, які займае 600 дзесяцін зямлі і возера.

Камунікат Бел. Студэнскага Саюзу. З прычыны нападу на кватэру Бел. Студ. Саюзу, які меў месца вечарам 24 сакавіка г. г. у часе урачыстага паседжаньня ў знак сьвяткаваньня 12 ўгодкаў абвешчання незалежнасьці Беларускай Народнай Рэспублікі, Урад Саюзу выдаў камунікат, які прыслана і нам у рэдакцыю. Дзеля таго, што

цалком названы камунікат з нястачы месца зьясьціць ня можам, дык падаем толькі агульныя яго рыскі.

Беларускі Студ. Саюз у названым камунікаце гавора, што беларускае студэнства стаячы на незалежніцкім грунце, заўсёды рэагавала на ўсе спробы ворагаў, якія стараліся знішчыць або скрывіць праявы беларускай творчай працы і беларускага адраджэньскага руху.

Пэралічыўшы, як прыклад, усе пратэсты беларускага студэнства, далей у камунікаце гаворыцца, што беларускае студэнства наядзіла пратэстацыйнае веча супраць пераследваньня беларусаў у савецкай Беларусі, адначасна запрагэставала супраць дзейнасьці г. зв. „Беларускага пасольскага сял. работніцкага Клубу.“ У адказ на гэта, гаворыцца ў камунікаце, названы Клюб навіў банду камсамольцаў, каторыя напалі на кватэру Бел. Ст. Саюзу, паразьбівалі шыбы ў дзьвярох і вокнах, залілі серкавым квасам, ранілі аднаго студэнта ў руку і г. д.

Апраўданьне б. пас. Сабалеўскага. Гэтымі днямі Віленскі апэляцыйны суд разглядаў справу б. пас. Ю. Сабалеўскага, каторы асуджаны быў на 6 гадоў цяжкага вастрогу. Разглядзеўшы названую справу, апэляцыйны суд выдаў прыгавор, якім апраўдаў гр. Сабалеўскага.

Грам. Сабалеўскі ўжо звольнены з вастрогу, прасядзеўшы там 22 месяцы. Пракурор, гэтым зваротам справы астаўся незадаволены і падае касацыю ў Найвышэйшы Суд з дамаганьнем абвінавачваньня грам. Сабалеўскага.

Водгуні часу.

У Індыі.

— У Калькуце здарылася бойка між індусамі і англійскай паліцыяй. Забіта 8, а ранена 60 чалавек, 20 чал. арыштавана.

— Гандляры ткацкімі матэрыямі паставілі на працягу трох месяцаў не прадаваць тканін англійскіх фабрык.

— У Бомбеі асуджана на 2—9 месяцаў вастрогу некалькі індускіх нацыянальных дзеячоў. Калі асуджаных вялі з суда ў вастрог, дык у публіцы падняліся пратэсты. У рэзультате — 22 чал. ранена, а 12 арыштавана.

У Кітаі.

Пасьля кароткага зацішша там паднімаецца ізноў ваенная завіруха. Генерал Іен-Сі-Шан, таварыш ген. Фэнга, стаў на чале войск распаложаных у паўночнай частцы Кітаю з галоўным месцам Пекінам. Ён дамагаецца ад ураду ў Нанкіне перадачы яму ўлады над Кітаем. Дзеля таго, што нанкінскі ўрад зрабіць гэта ня хоча, дык Іен-Сі-Шан распачынае ваенны поход.

Магчыма, што гэтая апэрацыя Іен-Сі-Шана ня ўдасца, але-ж, як відзім, у Кітаі не ўціхае.

У савецкай Расеі.

У сав. Расеі цяпер у сувязі з адменаю прымусовага заганацьня сялянства ў камуны і закрыцьця сьвятыняў, між камуністамі вядуцца спрэчкі. Адна частка трымаецца новай лініі, а другая — жадае і далей прымусова тварыць камуны і гвалтам вшчыць сьвятыні. Перамагаюць першыя на чале са Сталінам, каторы ізноў напісаў стацьцю, якую высьвятляе ўсю справу.

Адышоўшы ад прымусовай арганізацыі камун, адначасна савецкі ўрад дае камунам розныя палёгкі, каб заахвоціць сялян ісьці ў камуны. Увесь цяжар грамадзкага жыцця перакладаецца на сялян не ўходзячых у камуну.

Сіла чалавечага розуму.

Італьянскі вучоны Марконі зацікавіў сьвет двума новымі вынаходамі. Марконі цяпер працуе на сваёй электрастанцыі, якая знаходзіцца на караблі „Электра“ у Гэнуі.

Першы вынаход Марконі выявіўся ў тым, што ён са сваёй станцыі па паветры, ня маючы драцяноў лучнасьці з Сыднеем ў Аўстраліі, запаліў там электрычныя лампачкі. Другі вынаход Марконі гэта тое, што ён пры дапамозе змайстраванага ім апарату, так-жа бяз драцянога провада, па паветры, гаворыць як па тэлефоне.

Дзіўнае тут тое, што ад Гэнуі да Сіднея — каля 20 тысяч кілямэтраў.

Чалавечыя справы.

Бадай-што ў-ва ўсіх газетах, нядаўна зьявіліся статыстычныя дадзеныя аб лічбовых адносінах мужчын да жанчын. Як вынікае з тых дадзеных, дык, колькасць жанчын перавышае лічбу мужчын, а ад гэтага снуюцца сумныя вынікі: некалькі мільёнаў жанчын ня могуць мець сабе мужоў і павінна праводзіць жыццё ў адзіноцтве і самоце.

Такая зьява — не навіна. Яна ведама чалавечтву ўжо даўно. І зразумелая рэч — сярод агульнай масы знаходзіліся такія людзі, каторыя цікавіліся лічбовай няроўнасцю чалавечых палавін і, як-бы з жаласці да жанчын, стараліся знайсці спосаб, каб урэгуляваць гэтую справу. І вось, нарэшце, венская медыцынская газета падала вестку, што доктару Унтэрбэргэру ўдалося знайсці спосаб, якім бацькі па жаданні могуць праізавадзіць на сьвет хлопчыка ці дзяўчынку. Тая газета пісала, што доктар Унтэрбэргэр свае вывады сцверджае шматлічбовымі доследамі над жывёламі і 53 доследамі у людзей. Шмат — хто, маючы на думцы, адкрыццё доктара Унтэрбэргэра робіць вывады, што калі адкрыццё гэтае аканчальна падцвердзіцца, дык лічбовая няроўнасць між мужчынамі і жанчынамі выраўняецца і такім парадкам ня будзе базмужых жанчын, адчуваючых цяжкі лёс адзіноч. Але-ж... знаходзяцца і такія людзі, якія, у сувязі з новым адкрыццём іграюць на сумных нотах і ставяць усё чалавечтве пад магчымае зніштажэнне.

Справа ў тым, што — бацькі заўсёды ахвотней рады мець сына, чым дачку, — гэтак гавораць тыя людзі, — а калі так, дык з часам можа стацца, што знікнуць са сьвету жанчыны, а тагды — настане канец усяму чалавечаму роду на Зямлі. Людзі гэтак разглядаючы, — яшчэ ня зусім спраўджанае адкрыццё, — Унтэрбэргэра, свае прадстаўленьні грунтуюць на тым, што паміма ўнутраняга пацуюцца большай прыхільнасці да сына, бацькі кіруюцца тут і чыста матэрыяльнымі карысьцямі; сына лягчэй прыстроіць чым дачку, з ёю вялікая турбота выдаць замуж. Сын можа жавіцца і ў 40 гадоў, а калі і зусім ня жэніцца, дык малая бяда...

А калі дачка станеца старою дзеўкаю, яе жыццё сапсаванае... А гэта — няпрыемнасць і для бацькоў!...

Наагул, чытаючы такія вывады, зьяўляецца, арэшта даволі ведама і без таго, прадстаўленьне, што для бацькоў — дачкі зьяўляюцца большым цяжарам таму, што дзяўчынка ня можа, гэтак спрытна як хлопец, прысласобіцца да жыцця і жыць самастойна і самадзейна. А адгэтуль можна зрабіць і гэтакія, такжа ведамыя, вывады, што жанчына свайм фізычным складам слабейшая за мужчыну. Аднакжа статыстычныя падрахункі гавораць зусім іншае. Справа ў тым, што на кожныя 10 дзяўчынак родзіцца 12 хлопцоў, але-ж... хлопцоў больш умірае, так што ў рэзультате — сярод жывых ёсьць больш жанчын.

Я асабіста не падзяляю такіх вывадаў. Мне здаецца, што калі-б запраўды адкрыццё доктара Унтэрбэргэра настолькі ўдасканалілася, што яго можна было-б практычна скарыстаць, дык чалавечтву ад гэтага няма ніякае страхатлівае пагрозы. Проста-на-проста, калі стала-б менш жанчын, дык марка іх значна павысілася-б... Ня было-б страху за тое, што ня ўдасца прыстроіць дачку, а тагды... бацькі зьмявілі-б свой погляд у тым сэнсе, што не баяліся-б мець дачкі, ды і наадварот, нават жадалі-б мець больш дзяўчынак як хлопцоў. Тагды справа прадстаўлялася-б іначай...

Вестка аб адкрыцці доктара Унтэрбэргэра зьяўляецца цікавай, аднакжа самое адкрыццё, калі яно і спраўдзіцца, менш практычнае, ці праўдзівей будзе калі скажу, менш карыснае ад такой праывы, якая ўжо ёсьць на сьвеце і ахопвае што раз, больш і больш чалавечтве.

Амерыканскі прафэсар Росс, зрабіў падрахунак, што калі людзі будуць плодзіцца гэтак сама і далей як цяпер, дык за 40 гадоў, лічба чалавечтве гэтак павялічыцца, што людзі будуць стаяць адзін каля адна-

го — ня будзе нідзе такога месца каб легчы. Немецкі-ж д-р Фляйшман; такжа зрабіў падрахунак і атрымаў у выніку дадзеныя, якія гавораць за тое, што калі ў Нямецчыне і далей будзе павялічвацца лічба жыхарства такжа як гэта было дагэтуль, дык за 300 гадоў на кожныя два квадратныя мэтры зямлі будзе адзін чалавек. Зразумела, што гэта ня можа здзейсьвіцца і ясна, што калі лічба чалавечтве будзе павялічвацца, дык гэта выкліча катастрофу, бо вялізарная лічба людзей ня знойдзе харчоў і іншых рэчаў патрэбных для жыцця.

Пакуль Росс і Фляйшман рабілі свае падрахункі, дык немец Эрнэст Кан паставіў справу на іншую плошчу. Ён сабраў дадзеныя і даказвае, што стыхійна-катастрафальнаму павялічэньню лічбы чалавечтве прыходзіць канец. Эрнэст Кан даказвае, што, быў час калі бацькі, як сыстэмы, трымаліся трох дзяцей, а цяпер, большасць бацькоў кіруецца да таго, каб мець толькі двое або і адно дзіця... Ён далей паказвае і такія дадзеныя, з якіх вынікае, што ў Берліне цяпер, з кожных 100,—60 жанатых пар зусім ня маюць дзяцей.

Эрнэст Кан гавора, што цяпер яшчэ насельніцтва зямлі павялічваецца, аднакжа безсумніўна цвердзіць, што ў самым хуткім часе справа стане так, што павялічэньне чалавечай маса стрымаецца, а тагды?...

Тагды, перш за ўсё, знікне безработьце. Кожны чалавек знойдзе сабе працу і, такім парадкам, здабудзе ўсё патрэбнае для жыцця. Дый наагул, па думцы, Эрнэста Кана, дабрабыт чалавечага жыцця павысіцца; будзе менш беднасці і гора, але-ж... на гэта трэба, как людзі абмяжавалі сваю плод-насць.

Калі паправіцца дабрабыт, дык павысіцца век чалавечага жыцця. І калі цяпер 70 гадовы чалавек мала дзе знойдзецца, дык тагды — гэта будзе агульнае зьявішча.

Наагул, азнаёміўшыся з падрахункамі Эрнэста Кана зьяўляецца прадстаўленьне, што галоўным няшчасьцем чалавечтве ёсьць тое, што людзі вэшмат плодзяцца і калі абмяжаваць гэта, дык шчасьце і лепшая доля загляне ў кожную хату.

А. Засуліч.

Навіны.

Скасаваньне выбараў у Сьвянцянскім выбарчым вокрузе. Найвышэйшы Суд 14 г. красавіка выдаў прыгавор у справе выбараў у Сьвянц. выб. вокр., у які ўходзяць паветы: Сьвянцянскі, Браслаўскі, Пастаўскі і Дзісьненскі. Новыя выбары, здаецца, адбудуцца 29 чэрвеня.

У выніку скасаваньня выбараў, утрацілі пасольскія мандаты беларусы: Каруза, Стэповіч і Юхневіч.

Цана грошай. Цана аднаго даляра — 8 зл. 89 гр., 1 фунта штэрлінгаў — 43 зл. 46 гр., 10 прадваенных зал. рубл. — 46 зл., 1 савецкі чырвонец (10 сав. рублёў) — 10 зл. 60 гр.

Канфіскаці „Шляху Моладзі“. Па загаду Віленскага Гарадскога Старасты канфіскаваны № 4 „Шляху Моладзі“ за верш Ул. Казлоўшчыка „Устань Беларусь“. Трэба адзначыць, што загад аб канфіскацы з'явіўся на другі дзень па выхадзе часопісі з друку.

Сьмерць украінскага дзеяча. У Вене ў Аўстрыі памёр выдатны украінскі дзеяч Л. Бачынскі, каторы зьяўляўся старшынёю украінскага сацыял-дэмакратычнага клубу ў польскім Сойме. Памёр Бачынскі ў Вене таму, што выехаў туды на лекі. Заснаваўся ў Галічыіне грамадскі камітэт, які займецца справаю перавозкі цела нябожчыка на бацькаўшчыну.

Арышты ў Вільні. 16 г. красавіка віленская паліцыя мела вялізарны пасьпех. Справа ў тым, што ў гэты дзень было зроблена некалькі вобьсаў, якія далі пажаданьня вынікі. Забрана 80 тысяч экзэмпляраў друкаванай паперы і 18 чалавек, каторыя адданы судовым уладам і адпраўлены ў вастрог. Весткі ў газеты аб гэтым, папалі без прозьвішчаў, як тых асоб у каторых даканы вобьскі, так і тых, каторыя арыштаваны. Паведамляецца так-жа, што, быццам,

аканчальна і дакумантальна ўдаводнена што г. зв. „Беларускі сял.-раб. пасольскі Клуб“ знаходзіцца на службе у камуністх. Якія будуць рэзультаты гэтага — яшчэ цяжка прадбачыць.

Юбілей Вітаўта. Прэзыдыум Бел. Нац. К-ту на свайм паседжаванні 2 г. м., выконываючы пастанову агульнага сходу К-ту, выбраў камісію дзеля ўтварэньня Камітэту для сьвяткаваньня 500-лецьця сьмерці Вял. Кня. Вітаўта. Камісія выбрана з 3-х асоб: кс. Адам Станкевіч, сэн. В. Багдановіч і пас. Ф. Ярэміч. Камісіі даручана вясці перагаворы з Літоўскім Тымч. Камітэтам у справе ўтварэньня супольнага Камітэту для абходу Вітаўтаўскага юбілею.

З жыцця Польшчы.

Урад палк. Славэка.

Пасьля таго, як марш. Сэнату Шыманскаму і паслу Яну Пілсудскаму не ўдалося ўтварыць новы ўрад, даручана было гэта палк. Славэку. Палк. Славэк за некалькі га-дзін прадставіў п. Прэзыдэнту сьпісак міністраў свайго кабінету, які і быў зацверджаны.

Да новага ураду Сойм ня высказаў сваіх адносін, бо праца спынена да няведамага часу. Аднак-жа, усе пасольскія клубы за выняткам БВ, так-ці-іначай заявілі аб сваёй няпрыхільнасці да новага ураду.

Старшыня-ж новага ураду палк. Славэк, са свайго боку, так-жа высказаўся ня прыхільна да Сойму, кажучы, што з гэтым Соймам працаваць не магчыма. Адгэтуль снуюцца вывады, што будзе сучасны Сойм распущаны і адбудуцца новыя выбары; ня ведама толькі калі гэта спраўдзіцца.

Дэманстрацыі.

29 і 30 сакавіка ў Варшаве адбыліся публічныя дэманстрацыі. Газэты, падаючы аб гэтым весткі, пісалі, што дэманстранты ваража выступалі проці ураду пал. Славэка і на'т марш. Пілсудскага. У некаторых месцах, паліцыя, разганяючы дэманстрантаў мела з імі — бойку.

Дамаганьне новых выбараў.

Польскія цэнтры — левыя партыі выдалі камунікат, у якім высвятляюць сучаснае палітычнае і гаспадарчае палажэньне ў Польшчы і дамагаюцца новых выбараў.

Аб'яднаньне „Пяста“ „Вызвалення“, „Сграніцтва Хлопскага“.

Названьня тры палітычныя польскія групы ўтварылі аб'яднаньне для супольнага дзеяньня.

Яшчэ ўневажненьне выбараў.

Найвышэйшы суд пастававай 14 г. красавіка ўняважніў выбары у Ковельскім выбарчым вокрузе на Валыні.

Суд над немцамі ў Быдгошчы.

Польскі суд у Быдгошчы разглядае справу некалькіх сяброў „Нямецкага Саюзу“, якія вінавацяцца ў шкоднай для Польшчы дзейнасці.

Арышты ў Варшаве.

У Варшаве нядаўна арыштавана 64 чалавекі, западозных у камуністычнай дзейнасці. Пасьля гэтага арыштавана яшчэ 40 чалавек за нелегальнае камуністычнае сабраньне.

Акрамя гэтага, арыштавана ў Хшанове 17 асоб западозных у прыналежнасці да камуністычнага саюзу моладзі.

ВЫЙШЛА З ДРУКУ КНИЖКА
Smuk Biełaruski
Прадаецца ў ваўсіх беларускіх кнігарнях.
Галоўны склад:
Бел. Кнігарня „Пагоня“ Вільня, Людвісарская 1

